

**KURBAN İBADETİ HAKKINDA BİR KAÇ SORU
VE
CEVABI**

CİHAN ELMAS EBU YASİR EL-YARBUZİ

06.07.2022

1- KURBAN KESMEK İÇİN VEKİL TAYİN EDİLİR Mİ ?

مُوسَىٰ بْنُ سَلَمَةَ الْهَضَلِيُّ، قَالَ: انْطَلَقْتُ أَنَا وَسِنَانُ بْنُ سَلَمَةَ، مُعْتَمِرَيْنِ قَالَ: وَأَنْطَلَقَ سِنَانٌ مَعَهُ بَدَنَةً يَسُوفُهَا، فَأَزْحَفْتُ عَلَيْهِ بِالطَّرِيقِ، فَعَبِي بِشَأْنِهَا إِنْ هِيَ أُبْدِعَتْ كَيْفَ، يَأْتِي بِهَا فَقَالَ: لَئِنْ قَدِمْتُ الْبَلَدَ لَأَسْتَحْفِينَ عَنْ ذَلِكَ، قَالَ: فَأَضْحَيْتُ، فَلَمَّا نَزَلْنَا الْبَطْحَاءَ، قَالَ: انْطَلِقْ إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ نَتَحَدَّثُ إِلَيْهِ، قَالَ: فَذَكَرَ لَهُ شَأْنَ بَدَنَتِهِ فَقَالَ: عَلَى الْحَبِيرِ سَقَطَتْ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسِتِّ عَشْرَةَ بَدَنَةً مَعَ رَجُلٍ وَأَمَرَهُ فِيهَا، قَالَ: فَمَضَى ثُمَّ رَجَعَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كَيْفَ أَصْنَعُ بِمَا أُبْدِعَ عَلَيَّ مِنْهَا، قَالَ: «انْحَرْهَا، ثُمَّ اصْبُغْ نَعْلَيْهَا فِي دِمِهَا، ثُمَّ اجْعَلْهُ عَلَى صَفْحَتَيْهَا، وَلَا تَأْكُلْ مِنْهَا أَنْتَ وَلَا أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ رُفْقَتِكَ

Musa İbn Seleme el- Huzeli tahdis edip dedi ki: Ben ve Sinan İbn Seleme ikimiz birden umre yapmak niyetiyle yola çıktık. Sinan beraberinde kubanlık bir deve sevk ederek götürüyordu. Yolda giderken kurbanlık deve yorgun düşüp yürümekten aciz kaldı. Deve yürümekten kesilince Sinan, bunun hükmünü bilmekten aciz kalıp ona nasıl muamele yapacağını bilemedi. Eğer şehre varırsam bunun hükmünü muhakkak surette ısrarla soruşturacağım diye yemin etti. Bir kuşluk vaktinde yürüyüp Batha'ya indiğimiz zaman, haydi İbni Abbas'a gidelim ve bu meseleyi ona anlatalım dedi. İbni Abbas'a kurbanlık develerin halini anlattı. İbni Abbas cevaben şöyle dedi : Tam bu meseleyi bilenine düştün. **Resulullah (s.a.v) bir kimsenin maiyetinde on altı tane kurbanlık deve yolladı ve o zatı kurbanları hususunda emir yapıp onları Mekke'de kesmesi için vekil tayin etti.** O zat gitti ve biraz geçtikten sonra geriye dönüp:

- Ya Rasulallah ! kurbanlık develerin yürümekten kesilip yolda kalanı olursa ona nasıl muamele edeceğim ? diye sordu. Resulullah s.a.v :

- Onu boğazla, sonra devenin – kurbanlık işareti olarak boynunda asılı duran – na'llerini kanına bulaştır, sonra bu kanlı na'lleri ile devenin hörgücünün yanını damgala. Sen ve kafiledaki arkadaşlarından hiçbir kimse de bunun etinden yemesin, buyurdu.¹

¹ Muslim 1325

Cabir b. Abdullah r.a dan, o şöyle dedi: Resulullah s.a.v kurbanlık develerinin bazısını kendi kesti, bazısını da başkasına kestirdi.²

2- KADINLAR KURBAN KESEBİL Mİ?

عَنْ ابْنِ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ امْرَأَةً ذَبَحَتْ شَاةً بِحَجْرٍ، فَذَكَرَ ذَلِكَ لِرَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ «فَلَمْ يَرَ، بِهِ بَأْسًا

Ka'b İbni Malik (r.a) dan rivayet edildiğine göre: **Bir kadın bir davarı - keçi veya koyun - keskin bir taşla boğazlamıştı. Bu durum Resulullah (s.a.v)'e anlatıldığında bunda bir beis görmemiştir.**³

Bu hadisi Buhari'de sahihinde rivayet etmiş ve orada ki metinde de ifade edildiği gibi ; **Resulullah s.a.v o kadının kestiği hayvanın etinden yenilmesini emretmiştir** ⁴

3- KURBANIN ETİNDEN VEYA DERİSİNDEN KASABA VERİLİR Mİ? KURBANIN DERİSİ SATILABİLİR Mİ?

عَنْ عَلِيِّ، قَالَ: «أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ أَقُومَ عَلَى بُذْنِهِ، وَأَنْ
أَتَصَدَّقَ بِلَحْمِهَا وَجُلُودِهَا وَأَجَلَّتْهَا، وَأَنْ لَا أُعْطِيَ الْجِزَارَ مِنْهَا»، قَالَ: «نَحْنُ نُعْطِيهِ
مِنْ عِنْدِنَا

Ali b.Ebi Talib r.a şöyle dedi: Resulullah (s.a.v) kurbanlıklarına nezaret etmemi, etlerini, derilerini ve çullarını tasadduk etmemi; kasaba bunlardan bir şeyi ücret olarak vermememi bana emretti ve şöyle buyurdu: **Biz o kasaba kesim ücretini kendimiz veririz**⁵

² Nesei 4397

³ İbn Maca 3182

⁴ BUHARİ : 12.C.5583.S

⁵ Muslim 1317 – Kitabu'l Hacc bab 61

عن أبي هريرة -رضي الله عنه - قال: قال رسول الله - صلى الله عليه وسلم - :
«من باع جلد أضحيتة فلا أضحية له

“Allah resulü s.a.v şöyle buyurdular : Kim kurbanının derisini satarsa onun kurban (ibadeti) yoktur ”⁶

4- KURBAN ETİNİN TAKSİMİ NASIL OLMALIDIR?

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَقِيدٍ، قَالَ: «نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَكْلِ لُحُومِ الضَّحَايَا بَعْدَ ثَلَاثٍ»، قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ: فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِعَمْرَةَ، فَقَالَتْ: صَدَقَ، سَمِعْتُ عَائِشَةَ، تَقُولُ: دَفَّ أَهْلُ أَبْيَاتٍ مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ حَضْرَةَ الْأَضْحَى زَمَنَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «ادَّخِرُوا ثَلَاثًا، ثُمَّ تَصَدَّقُوا بِمَا بَقِيَ»، فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ النَّاسَ يَتَّخِذُونَ الْأَسْقِيَةَ مِنْ ضَحَايَاهُمْ، وَيَجْمَلُونَ مِنْهَا الْوَدَكَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَمَا ذَاكَ؟» قَالُوا: نَهَيْتَ أَنْ تُؤْكَلَ لُحُومُ الضَّحَايَا بَعْدَ ثَلَاثٍ، فَقَالَ: «إِنَّمَا نَهَيْتُكُمْ مِنْ أَجْلِ الدَّافَةِ الَّتِي دَفَّتْ، فَكُلُوا وَادَّخِرُوا وَتَصَدَّقُوا

Abdullah b. Vâkîd'dan naklen rivayet etti. : Resûlullah (s.a.v) üç geceden sonra kurban etlerini yemekten nehiy buyurdu. Abdullah b. Ebî Bekir dedi ki : Ben bunu Amra'ya zikrettim de : “Doğru söylemiş! Ben Âişe'yî şunu söylerken işittim, dedi. Resûlullah (s.a.v) zamanında bayram günü çöl halkından ahalisinden bir topluluk geldi Resûlullah (s.a.v) :

«Üç gece (et) biriktirin, sonra kalanı tasadduk edin!» buyurdu. Bundan bir müddet sonra ashab :

— Yâ Resûlallah! İnsanlar su tulumlarını (derilerini) kurbanların dan yapıyor. Onların yağını eritiyorlar, dediler.

Resûlullah (s.a.v) : «O nedir?» diye sordu.

⁶ Hakim / Mustedrek – Şeyh Elbani Sahihu Camiu’s Sagir 6118 – Tergib 1088’de tahrir ederek Hasen olduğunu beyan etmiştir

— Sen kurban etlerinin üç geceden sonra yenmesini yasak ettin, dediler.
Bunun üzerine:

«Ben size ancak bunu yardım için geen zayıf bedevilerden dolayı men etmişim. Artık yeyin, biriktirin ve tasadduk edin!» buyurdular.⁷

5- KİŞİNİN KURBANIN KANINDAN ALNINA SÜRMESİ CAİZ MİDİR?

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي بُرَيْدَةَ، يَقُولُ: كُنَّا فِي الْجَاهِلِيَّةِ إِذَا وُلِدَ لِأَحَدِنَا
غُلَامٌ ذَبَحَ شَاةً وَلَطَخَ رَأْسَهُ بِدَمِهَا، فَلَمَّا جَاءَ اللَّهُ بِالْإِسْلَامِ كُنَّا «نَذْبَحُ شَاةً، وَنَحْلِقُ
رَأْسَهُ وَنَلَطُّهُ بِزَعْفَرَانٍ

Abdullah ibn Bureyde dedi ki: Ebu Bureyde’den işittim şöyle diyordu :
“Bizler cahiliyyede iken bizden birinin bir oğlu olduğu zaman bir
koyun keser ve kanını çocuğun başına sürerdi. Nihayet Allah İslam’ı
getirince artık bir koyun kesmeye ve çocuğun başını traş edip za’feran
ile kokulamaya başladık.”⁸

6- ÖLEN ANNE BABA İÇİN KURBAN KESMEK CAİZ MİDİR?

Bu konuda tafsilat vardır. Eğer ölen kişiyi arında bir mal bırakmış ve o mal ile kendisi için bir kurban kesilmesini vasiyet etmiş ise bu sadaka çinsinden caizdir. Ancak bir kul anne babası veya bir meyyit adına kurban keserek Allah’a yakınlaşmayı murad etmiş ise bu sünnette varid olmamıştır. Rasulullah’ın eşi Hatice, Zeyneb binti Huzeyme ve evlatları kendisinden evvel vefat etmiş ama Rasulullah onlar adına asla kurban kesmemiştir. Hiçbir sahabeden de böyle bir amel varid olmamıştır. Bu husus da Ebu Davud’dun Ali (r.a) tahric ettiği hadise gelince o sahih değildir.

⁷ Muslim / Kurban b.5 n.1971

⁸ Ebu Davud 2843

عن شريك عن أبي الحسناء عن الحكم عن حنش قال: رأيت علياً
يُضحِّي بكبشين، فقلت: ما هذا؟ فقال: إن رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ أوصاني أن أضحي عنه؛ فأنا أضحي

Hanşı dedi ki: "Ali'yi gördüm iki kebiş (koç) kurban ediyordu.
Dedim ki : Bunlar nedir? Dedi ki : Rasulullah (s.a.v) bana
kendisi için kurban kesmemi vasiyet etti. Ve ben onu kurban
ediyorum"⁹

⁹ Ebu Davud / Udhiye b.2 n.2790 - isnadında bulunan Şerik'in hıfzı kötüdür. Hanşı ise cumhur onu tad'if etmiştir ve Ebu'l Husna meçhuldür.

عن شريك عن أبي الحسناء عن الحكم عن حنش قال:

رأيت علياً يُضحِّي بكبشين، فقلت: ما هذا؟ فقال:

إن رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أوصاني أن أضحي عنه؛ فأنا أضحي عنه.

(قلت: إسناده ضعيف؛ لسوء حفظ شريك - وهو ابن عبد الله القاضي - .

وحنش - وهو ابن المعتمر الصنعائي - ضعفه الجمهور. وأبو الحسناء مجهول.

واستغربه الترمذي، وضعفه البيهقي) .

إسناده: حدثنا عثمان ابن أبي شيبة: ثنا شريك... .

قلت: وهذا إسناده ضعيف؛ لسوء حفظ شريك - كما تقدم مراراً -، وقد توبع
على بعضه كما يأتي.

وحنش - وهو ابن المعتمر الصنعائي - ضعفه الجمهور. وقال ابن حبان في

"المجروحين" (269/1):

"كان كثير الوهم في الأخبار. ينفرد عن علي عليه السلام بأشياء لا تشبه
حديث الثقات؛ حتى صار ممن لا يحتج به".

وبه أعله المنذري، ثم بشريك.

وإعلاله بمن بينهما - وهو أبو الحسناء - أولى؛ فإنه مجهول؛ كما قال الذهبي
والعسقلاني.

والحديث أخرجه عبد الله بن أحمد في "زوائد المسند" (155/1) بإسناد

المؤلف ومثته.

ثم أخرجه هو (149/1)، والترمذي (1495)، والبيهقي (288/9) من طريق

أخرى عن شريك... به.

واستغربه الترمذي والحاكم (229/4 - 230)، وقال البيهقي:

"نفرد به شريك بن عبد الله بإسناده، وهو - إن ثبت - يدل على جواز

التضحية عمن خرج من دار الدنيا من المسلمين".

وأما الحاكم فقال:

"صحيح الإسناد، وأبو الحسناء هذا هو الحسن بن الحكم النخعي"! ووافقه

الذهبي!!

وأقول: كلا! وقد نفرد به شريك، وفوقه الحنش!

7- RASULULLAH (S.A.V)'İN ÜMMETİ ADINA KURBAN KESMESİNİ NASIL ANLAMALIYIZ ?

8- RASULULLAH'IN HAYRINA KURBAN KESİLİR Mİ ?

9- AREFE ORUCU CUMA GÜNÜNE TEVAFUK EDERSE ORUÇ TUTULUR MU?

1. HADİS

عن أبي هريرة -رضي الله عنه- قال: سمعت رسول الله -صلى الله عليه وسلم- يقول: « لا يَصُومَنَّ أَحَدُكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، إِلَّا يَوْمًا قَبْلَهُ أَوْ بَعْدَهُ

Ebû Hureyre (r.a) Rasûlullah (s.a.v)-' i şöyle buyururken işittim demiştir: “Sizden biriniz, cumadan bir gün önce veya bir gün sonra oruç tutmadıkça, sadece cuma günü oruç tutmasın.”¹⁰

2. HADİS

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: «لَا تَخْتَصُوا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بِقِيَامٍ مِنْ بَيْنِ اللَّيَالِي، وَلَا تَخْتَصُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ بِصِيَامٍ مِنْ بَيْنِ الْأَيَّامِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ فِي صَوْمٍ يَصُومُهُ أَحَدُكُمْ

Ebu Hureyre (r.a) dedi ki: Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu : “Sizden hiç kimse gecelerin arasından Cuma gecesini namaz kılmak için tahsis etmesin. Yine Cuma gününü de diğer günler arasında oruç tutmak için tahsis etmesin. **Ancak (Cuma günü) sizden birinizin tutmakta olduğu oruçların içinde olursa o hariç.**”¹¹

والنخعي كنيته أبو الحكم، وليست أبا الحسناء!

وإنما يصح عن حنش طرفه الأول.. الموقوف؛ فقد رواه عبد الرزاق (8137)

عن الثوري عن أبي إسحاق عن حنش:

أن علياً ضحى بكبشين.

وللحديث طريق أخرى: عند البيهقي من طريق أبي بكر الزبيدي عن عاصم

ابن شريب قال:

¹⁰ Ebu Davud 2420- Şeyh Elbani tashih etmiştir.

¹¹ Muslim / Sıyam 1444 b.24

Görüldüğü üzere birinci hadisi şerifte Cuma günü orucunun ancak bir önceki veya bir sonraki gün ile beraber tutulması emredilmiştir. İkinci hadiste ise ibadetin Cuma gününe tahsis edilmesi yasaklanmakta ancak mutat (düzenli, alışlagelmiş) olan oruç ifadesi istisna edilmiştir. Binaenaleyh bizler o gün Cuma günü olduğu için değil Arefe günü olduğu için oruç tutmayı murad ediyoruz. Bu niyet cumayı ihtiyar etmediğimizi mecbur kaldığımızı ispat eder. Allah en doğrusunu bilendir.

سبحانك اللهم وبحمدك أشهد أن لا إله إلا أنت أستغفرك وأتوب إليك